

PET DANA ŽIVOTA

DŽULI LOSON TIMER

Prevela Ljiljana Petrović Vesković

Beograd, 2015.

PRVI DEO

Utorak, 5. april

—

JOŠ PET DANA

1.

Mara

Mara je još odavno odabrala metod: pilule, votka i ugljen-monoksid. „Garažni koktel“, tako ga je nazvala. Ime je zvučalo skoro elegantno, i ponekad, kad bi ga glasno izgovorila, čak je uspevala da poveruje da to nije tako strašno.

Ali Tomu će sigurno biti strašno i mrzela je sebe zbog toga. Radije bi to obavila tako da ne ostavi telo za sobom. Ali koliko god da je želela da Toma poštedi dužnosti da otkrije njeno telo, znala je da bi bilo još gore da mu uskrati šansu da je pronađe. Ako ništa drugo, to je bilo najčistije rešenje. Mogao bi nekog da pozove da odveze njen auto. Da njenu stranu garaže ispuni nečim drugim, da potisne tu sliku. Recimo, da tamo stavi bicikle. Ili baštovansku opremu.

Ili da parkira drugi automobil. Možda bi mogla da udesi da mu kasnije isporuče nov auto? Da li bi to bilo uvrnuto? Poklon od pokojne supruge. Trebalo je to još odavno da učini. Da mu pokloni auto za godišnjicu braka. Ili u čast Lakšminog dolaska u njihov dom. Ili tek onako. Trebalo je da uradi toliko stvari.

Mara se namrštila. Zar je moguće da je provela skoro četiri godine štiklirajući stavku po stavku s dugog spiska stvari koje je trebalo da obavi pre nego što umre, i da sada, samo pet dana uoči svog odlaska, i dalje razmišlja šta je još trebalo da uradi?

Međutim, u tome i jeste trik. Ako sebe nagovaraš da sačekaš dok ne obaviš sve sa spiska, do poslednje stavke, onda ćeš stalno odlagati taj čin. Zato što će uvek iskrsnuti još neka poslednja stvar. To može da bude prihvatljivo

za ljude koji imaju mogućnost da svoje planove odlože na nekoliko nedelja, meseci, pa čak i godina, dok ne istroše sve izgovore i prikupe snagu da obave to što moraju.

Mara nije mogla da priušti takav luksuz. Za manje od četiri godine, Hantingtonova bolest, najveći od svih uništitelja moždanih ćelija, nanela je previše štete, mnogo više nego što su ona i Tom mogli da očekuju. Kao dokaz mogla je da priloži papire o raskidu ugovora s advokatskom kancelarijom. Njeno nekada graciozno atletsko telo sada je postalo usporeno i neprijemčivo za saradnju.

Ako sebi dopusti luksuz da proživi još neki trenutak sa svojim mužem i ćerkicom, da otputuje na poslednje nezaobilazno odredište, narednog jutra mogla bi da se probudi i shvati da je prekasno jer je Hantington već preuzeo kontrolu. I tada bi ostala ulovljena u tom zastrašujućem međuprostoru, nemoćna da okonča svoje muke i nesposobna da nastavi sa životom koji je vredan življenja.

Vreme je radilo protiv nje. Nije smela da rizikuje. Izdržaće do nedelje, kao što je planirala. Ali nije smela da čeka duže od toga.

Otpila je gutljaj vode iz čaše na noćnom stočiću i ustala iz kreveta. Duboko udahnuvši, podigla je obe šake ka tavanici i usredsredila se na vrata kupatila na drugom kraju sobe. Došla je u iskušenje da očima isprati pokret šaka, kao što se ta vežba radila, ali je iz iskustva naučila da ne sme da precenjuje svoje snage jer bi mogla da ljosne na parket. Izbrojala je do pet, izdahnula i savila se unapred, gurajući šake ka podu i ponovo brojeći do pet. Radila je „pozdrav suncu“, preinačen do neprepoznatljivosti, ali je čak i to bilo dovoljno da rasprši izmaglicu u glavi.

Tuš je prestao da šušti i Tom je izašao iz kupatila, brišući svoju tamnu kosu. „Dobro jutro“, rekla je, osmotrivši njegov obnaženi torzo. „Koliko vidim, obukao si ono što najviše volim.“

On se nasmejao, nežno je poljubivši. „Spavala si kad sam ustao. Mislio sam da zamolim tvoje roditelje da svrate do nas i spakuju Laks na autobus.“ Pokazao je glavom ka krevetu. „Još nije kasno da ih pozovem, ako želiš da ugrabiš još nekoliko sati.“

Laks. Grlo joj se steglo. Prišla je komodi, pridržavši se za ivicu, zarad sigurnosti. Okrenula se na drugu stranu, tobože da pokupi sitniš i minđuše koje su stajale na komodi. Progutala je knedlu, nateravši sebe da nešto prozbori.

„Neka, ne treba“, rekla je. „Već sam ustala. Ja ću da je odvedem do stаницe. Ionako moram da izađem da nešto obavim.“

„Ne moraš ništa da obaviš. Zašto ne napraviš spisak pa ću u povratku kupiti sve što ti treba?“

Tom je prišao plakaru, navukao pantalone i pružio ruku ka košuljama. Mara je potajno poželela da odabere neku od plavih, ali je njegova ruka zastala na zelenoj. Moraće da zapamti da prebaci plave košulje na početak, kako bi Tom do kraja nedelje odabrao neku od njih. Da još jednom vidi dražesni plamsaj njegovih kobaltnoplavih očiju.

„Mogu da obavim nekoliko poslića, mili“, rekla je.

„Naravno da možeš. Ali ne treba da preteruješ.“ Tom je pokušao da zvuči strogo, ali je njegov izraz lica govorio da mu je bilo jasno da njoj niko ne može da naređuje.

Zakopčao je kaiš, na treću rupicu, primetila je. Lagano je zavrтела glavom. Za dvadeset godina nije nabacio ni pola kilograma. Štaviše, bio je u boljoj formi nego ikada. Sada, kada je pregurao četrdesetu, prelazio je više kilometara nego u dvadesetim, a tokom poslednje decenije svake godine je trčao maraton. Ona je svakako imala nekog udela u tome, jer je u poslednje vreme trčao delimično i zbog toga da bi ublažio stres.

Krenula je k vratima, u prolazu mu nežno dodirnuvši rame. „Hoćeš kafu?“

„Nemam vremena. Za dvadeset minuta treba da budem u ordinaciji.“

Nekoliko minuta kasnije osetila je kako Tom prebacuje ruke oko njenog tela dok je stajala u kuhinji, ubacujući unapred odmereno pakovanje kafe u aparat. U poslednje vreme više kafe je završavalo na kuhinjskom šanku ili podu nego u filteru.

Tom ju je poljubio u potiljak. „Ne preteruj s poslom. U stvari, nemoj ništa da radiš. Ostani kod kuće i opusti se.“ Okrenuo ju je ka sebi, skrušeno se osmehnuvši. „Ne opterećuj se, važi?“

Zagledala se u njega dok je ulazio u garažu. Želela je da joj se disanje uspori i da oči prestanu da je peku. Okrenula se ka aparatu za kafu, nateravši sebe da se usredsredila na postojano *plip-plip*, zvuk kafe koja je kapala u posudu, i paru koja se podizala iz aparata, prožeta mirisom lešnika. Spustila je šolju na šank, napunila je do pola i čežnjivo je osmotrila. Mada je želela da odmah srkne jedan gutljaj, naučila je da je pametnije da sačeka da se kafa ohladi. Više nije smela da veruje svojim šakama. Bolje da se samo isfleka, nego i da se opeče. Donekle pribavši se, krenula je niz hodnik ka

dečjoj sobi i virnula kroz vrata. Njena ćerkica je pospano podigla glavicu s jastuka, pozdravivši je širokim osmehom, šupljim na sredini, odakle su nedavno ispala četiri zubića. „Mama.“

Sela je na krevet i raširila ruke, a devojčica se ugnezdila na njenom krilu i snažno je stegla oko vrata.

„Mmm, divno mirišeš.“ Mara je zagnjurila lice u kosu svoje ćerkice, čistu i svežu posle sinočnjeg kupanja. „Jesi li spremna za školicu?“

„Danas hoću da ostanem s tobom.“ Devojčica ju je još čvršće stegla. „Neću da te pustim. Nikad te neću pustiti.“

„Čak ni... ako te zagolicam... evo ovde?“

Devojčica je prasnula u kikut, migoljeći se na majčinom krilu. Kada je popustila stisak, Mara je uspela da se izvuče. Ustala je i krenula k vratima, uputivši joj onaj poznati „mama se ne šali“ pogled i pokazavši na odeću koja je čekala na fotelji u uglu sobe.

„U redu, spavalice. Hajde sad, obuci se i očešljaj, a onda dođi u kuhinju. Autobus stiže za pola sata. Tata te je pustio da malo duže odspavaš.“

„Dobro... ako baš mora.“ Devojčica je ustala, skinula pidžamu i prišla fotelji.

Mara se naslonila na dovratak, kao da je htela da se uveri da će je devojčica poslušati, mada je zapravo želela da ukrade još nekoliko dragocenih sekundi dok je posmatrala to ljupko siroče maslinaste boje kože i vižljastih udova. Bio je to prizor koji ju je čak i posle toliko vremena ostavljao bez daha.

Dok se oblačila, Laks je pevala svoju jutarnju pesmicu, s improvizovanim melodijom i stihovima koji su objašnjavali ono što je trenutno radila. „Vilenjački marš“, tako su Mara i Tom zvali te pesmice.

*Sad farmerice oblačim,
sa cvetićima na džepićima,
i košuljicu roze boje,
lepu kao san.*

Sklonila se od fotelje i napravila piruetu, podigavši ruke visoko iznad glave, sa šakama u „fensi“ položaju, kao što su radile velike devojčice iz baletske škole. Zauzevši finalnu pozu, skrenula je pogled k majci i ponosno se osmehnula. Mara je razvukla usne u drhtavi osmeh. Strepeći da će je glas izdati, samo je podigla šaku i raširila prste, pokazavši joj da ima još pet minuta da dođe u kuhinju.

2.

Mara

Pre skoro četiri godine, onog dana kad im je lekar saopštio dijagnozu, Mara je ležala u krevetu, zureći u tamu, dok je Tom, slomljenog srca, spavao iskrzanim snom pored nje. Još pre nego što su prve sivkaste pruge novog osvita potisnule mastiljavu crnu noć, Mara je donela odluku: odabraće neki datum i neće odstupiti od njega. Obaviće to bez premissljanja i opravdanja.

Dok ne kucne taj dan, živeće punom parom, kontrolišući preostalo vreme najbolje što može. Neće se predati bez borbe. Čestito će namučiti Hantingtona pre nego što mu pokaže srednji prst i napusti ovaj svet isto kao što je živela u njemu – pod vlastitim uslovima. Neće toj kurvinskoj bolesti priuštiti zadovoljstvo da joj baš sve oduzme.

Lako je odabrala datum: 10. april, dan na koji je rođena. Kad god i kako god da umre, znala je da će Tom i njeni roditelji svakog desetog aprila oplakivati njen odlazak, pa nije htela da u njihov kalendar ubaci još jedan datum za tužna sećanja. Ali kog desetog aprila, na koji rođendan? Svakako ne prvi posle dijagnoze, zaključila je. Sigurno je imala bar još jednu dobru, ispunjenu godinu pre nego što bolest stigne do sledećeg stadijuma. Drugi je takođe delovao prerano. Ali ako sačeka do petog, to bi već moglo da bude prekasno.

Kada su prvi zraci teksaskog sunca provirili kroz pukotine na roletnama, a sivkasta svetlost na tavanici poprimila beličastu boju, Mara je zaključila da će biti najsigurnije da odabere neki simptom koji najavljuje početak kraja, upozorenje da je bolest napustila početnu fazu i prešla u napredniji stadijum. Kad primeti taj simptom, sačekaće naredni deseti april i tada će spustiti zavesu.

Dok je stajala u kuhinji, čekajući Laks, osetila je iznenadni nalet mučnine. Uхватила se za kuhinjski šank, nadajući se da će slabost proći pre nego što se njena ćerka pojavi pred vratima. Grčevito je zažmurila, ali nije mogla da pobegne od onog što se juče desilo, a mučnina se još više pogoršala dok je iza sklopljenih kapaka premotavala epizodu od prethodnog jutra.

Stajala je u prodavnici, ispred rafa sa žitaricama. Jedan dečak je stajao nekoliko koraka dalje, držeći debeljuškastu ručicu na majčinom boku, dok se ona saginjala da dohvati nešto s donje police. Dečak se stidljivo osmehnuo i Mara je uzvratila osmehom.

Dečak je podigao ruku i taman je krenula da mu mahne kada je, bez bilo kakvog upozorenja, osetila neumoljivu potrebu da isprazni bešiku. Pokušala je da se seti gde se nalazi toalet, upitavši se zašto je njeno telo bilo tako nestrpljivo. Pre nego što je uspela da pronađe bilo koji od odgovora, već je bilo prekasno. Polako je naherila glavu da osmotri svoje svetlosive helanke, primetivši veliku vlažnu mrlju u predelu prepona. Tanka tamna pruga spuštala se niz unutrašnju stranu desne butine. „Oh, bože“, prošaptala je. „Oh, ne.“

Spustila je ruku ispred vlažne mrlje, pokušavajući da prikrije nezgodu. Ali dečak je primetio šta se desilo i izvio ustašca u iznenađeno „O“. Pokušala je da se osmehne, da mu stavi do znanja da to nije ništa strašno i da ništa ne mora da pominje svojoj mami. Ali su njene usne odbile da se pomere pa je stavila prst preko njih. Dečakova majka se tada uspravila i mališan ju je cimmuo za ruku, uperivši prstom ka Mari. „Vidi, mama! Ona teta nije stigla da sedne na nošu!“

Marino lice je buknuo. Pružila je ruku ka jakni koju je uvek držala u kolicima da bi se zaštitila od previše snažnog strujanja iz klima-uređaja, ali jakna nije bila tu. Zaboravila je da je uzme iz kola. Počela je grozničavo da smišlja čime da prikrije mrlju.

Dečakova majka, bezizražajnog lica, kao kod ljudi koji se svojski trude da sakriju svoju reakciju, zgrabila je pakovanje papirnih ubrusa iz vlastitih kolica i na brzinu ga otvorila dok je prilazila Mari, vukući svog sinčića za sobom. „Ne pilji“, šapnula je dečaku.

Ali je dečakov pogled ostao prikovan za Marine vlažne helanke. Kad su stigli do nje, dečak je stisnuo nos palcem i kažiprstom: „Fuuuj.“

„Brajane!“, prekorno je procedila majka. Prišla je Mari i pružila joj papirne ubruse. „Možda će ovo pomoći?“ Uprkos neutralnom izrazu, lice joj je bilo zajapureno, a nos joj je jedva приметно zaigrao. „Mogla bih da

donesem cebe iz kola, ali..." Žena je zastala, pokazavši glavom na dečaka. „Dok s njim stignem do parkinga i dok se vratim..."

„Hvala vam“, promucala je Mara, uzevši papirne ubruse. „Ovo mi se nikad nije desilo.“ Počela je da briše helanke dok je mali Brajan vukao mamu za ruku. Posle jednog minuta Mara je postišeno podigla suzne oči, uhvativši blag saosećajan pogled Brajanove majke. „Ne morate da ostanete sa mnom. Vaš sinčić se uzvrpoljio.“

„Ne brinite za njega“, rekla je žena, otkinuvši još ubrusa i pruživši joj ih. Mara se unezvereno osvrnula, razmišljajući gde da baci upotrebljene ubruse, a onda ih je gurnula u tašnu. Dečak je ispuštio preneražen uzdah i ponovo cimnuo majku za ruku, vukući je ka suprotnom kraju rafa. Žena je povukla mališana ka sebi i spustila šaku na njegovu glavu, dajući mu znak da ostane miran. Savila se k njemu i šapnula mu na uho: „Ovoj finoj gospođi je potrebna naša pomoć i zato ćemo ostati ovde.“

„Ali..."

„Tišina. Neću da čujem više ni reči.“

Mara je prestala da briše helanke. Podigla je glavu i razdvojila usne da nešto prozbori. Popila je previše kafe, htela je da kaže. A da ne pominjemo svu onu vodu koju je morala da sruči u sebe zajedno s pilulama. I proteinski napitak koji joj je Tom spremao svakog jutra da ne izgubi na težini. Takođe, tog jutra je trebalo da obavi toliko stvari pa se zaboravila. Prošlo je nekoliko sati otkako je poslednji put bila u toaletu.

Zatvorila je usta. Bilo je besmisleno da tu ženu opterećuje svojim problemima. Spustila je glavu i nastavila još fanatičnije da trlja fleku, ali uzalud. Helanke su bile previše svetle a fleka previše tamna. A sada je još bila i prekrivena komadićima ulepljenog papira. „Izgleda da ne deluje“, rekla je, ponižena do srži, kad joj se iz grudi oteo jecaj nezadovoljstva, nalik cviljenju. Zapiljila se u vlažne ubruse koje je stiskala u šaci. Kad stigne kući, moraće čestito da se izriba u kadi da bi se otarasila tog smrada.

Ponovo je pogledala u dečaka. Usne su mu bili izvijene od gnušanja. Zahvalila je bogu što je u prodavnicu došla sama i što su samo ta žena i njen sinčić bili svedoci njenog poniženja. Šta da se Laks zatekla pored nje? Ili Tom? Pozlilo joj je od te pomisli. Spustila je ruku na kolica da se pridrži. „Oprostite, stvarno mi je žao“, rekla je, skrenuvši pogled sa žene na dečaka.

„Šta joj je?“; prošaptao je Brajan. Dve žene su razmenile diskretan pogled, prećutno se dogovorivši da je najbolje da ignorišu dečakovo pitanje.

„Tako je sladak“, rekla je Mara, ne želeći da ženi bude neprijatno zbog dečakovog ponašanja. Zar je mogla da krivi to dete? „Mrzim to da radim, ali moraću da ostavim kolica i da se vratim u kola.“

„Mogu da vratim robu na police“, ponudila je žena. Pokazavši na Marine helanke, tiho je dodala: „Čini mi se da je sad malo bolje.“

Ali osmeh joj je bio plastičan i Mara se osećala kao dete koje je samo sebi skrtilo kosu i koje roditelji pokušavaju da uteše govoreći mu da ima „baš lepu frizuru“.

„Hvala vam“, tiho je rekla. „I još jednom izvinite.“

„Pustite to. Brišite odavde i čuvajte se.“

Dok se spuštala pored rafova, Mara je čula kako žena previše vedrim tonom iščitava ostatak spiska za kupovinu, trudeći se da priguši glas dečaka koji je – mogla je da se kladi u to – pitao svoju mamu šta nije u redu s tom ludom tetom čija je tašna puna upišanih ubrusa.

Naterala je sebe da visoko podigne glavu dok je prolazila pored kase, odmičući ka izlaznim vratima. Kada je stigla do parkinga, usne su joj drhtale. U grlu je osećala onaj poznati pritisak, znak da je bila na ivici suza. Uletela je u kola, povukavši vrata još pre nego što je sklonila noge, a onda se stropoštala na sedište i prekrila lice rukama.

„Oh, bože! Oh, bože! Oh, bože!“

Borila se za vazduh dok su joj jecaji potresali grudi. Previše iscrpljena da bi ostala u uspravnom položaju, savila se unapred i naslonila glavu na volan. Sedela je tako, savijena preko volana, gušeći se u suzama, punih sat vremena, iznova i iznova premotavajući tu mučnu epizodu, kao nepodnošljivo usporen snimak, kao da je očajnički želela da joj podari drugačiji kraj.

Konačno, kada je postala tako iznurena da više nije mogla ni da plače ni da jeca, kao kroz maglu je postala svesna automobila koji su se parkirali oko nje, muzike koja je dopirala s radija, treska zalupljenih vrata, glasova dece koja dozivaju svoje roditelje. Ne pomerajući glavu s volana, još malo je ostala u tom položaju, a onda se uspravila, rukavom obrisavši nos i obraze i uhvativši svoj pogled u retrovizoru.

„Znači, kucnuo je čas“, turbno je procedila, zureći u podbule zakrva-vljene oči koje su je posmatrale iz ogleдалa. „Moj rođendan je u nedelju. Imam još toliko vremena.“

Još pet dana, počev od ovog jutra. Tako malo vremena. Ali ona je počela da se priprema za taj trenutak pre skoro četiri godine, onog ranog jutra

dok je ležala pored svog muža, kada je postavila rok i obećala sebi da neće dopustiti da je bilo kakav izgovor odvрати od toga.

Od tog dana uživala je u svakom trenutku kao da joj je poslednji. U onim najznačajnijim: Laksin rođendan, Dan zahvalnosti, Božić, godišnjica braka. I manje značajnim trenucima: dok je spremala ručak s majkom, dok je posmatrala kako njen otac svojoj unučici čita priču za laku noć, dok je sedela na klupi ispred kuće i duvala balončiće za Laks i Toma, koji su jurcali za njima, takmičeći se ko će prvi da ih uhvati. Najviše od svega, shvatila je, nedostajace joj ti svakodnevni trenuci.

„Mama?“ S rancem prebačenim preko jednog ramena, baš kao velika deca iz autobusa, Laks je kročila u kuhinju i pružila ruku ka užini spakovanoj u torbici sa slikom balerine. „Valjda nisi ponovo zaboravila da mi spakuješ kolač?“ Podozrivo je začkiljila i raskopčala torbicu. Virnuvši unutra, zadovoljno je povukla rajsferšlus i ispružila ruku. „Spremna?“

Pramen kose štrčao joj je iznad desnog uha, kao posledica incidenta s lepkom od pre nedelju dana. Laks je nešto pravila sa svojom najboljom drugaricom Suzan i ona joj je slučajno zamazala kosu, a onda je, pokušavši da ispravi grešku, odsekla ulepljenu gužvicu školskim makazama. Mara je posle toga nekoliko puta pokušala da nagovori Laks da veže kosu u rep kako bi prikrla štrčeće čuperke, ali svaki pokušaj se završavao svađom i suzama, pa je na kraju digla ruke. Knedla joj je zastala u grlu, kao stisnuta pesnica, dok je posmatrala svoju ćerkicu, tako krezavu i nakostrešenu i prelepu.

Zar će ikad moći da bude spremna?

Ali baš zato se i zaklela da će to učiniti. Obaviće stvar do kraja, spremna ili ne.

„Neću da vežem rep, mama“, pobunila se Laks, odlučno isturivši bračicu, kao autentična kopija svoje majke, čak i bez zajedničke DNK, kako je Tom često ukazivao. „Repići me čupaju. Već sam ti rekla.“ Stavila je ruku na čelo i povukla kožu unazad, da demonstrira poentu.

Mara se tiho nakašljala, polako ustajući. „Znam“, rekla je. „Nisam razmišljala o tvojoj kosi. Samo nisam odmah odgovorila.“

„Oh.“ Laks je klimnula glavom, kao da joj je laknulo. „Pa onda, jesi li spremna?“

Mara ju je poljubila u teme i pomazila je po nakostrešenoj kosi pre nego što ju je uzela za ruku. „Da, dušice, spremna sam.“

3.

Skot

Skot je skrenuo na kućni prilaz i parkirao se sa strane da ne smeta Kertisu koji je ubacivao loptu u koš pričvršćen iznad garažnih vrata. Amaterska bacanja izvedena s dražesnom trapavošću jednog osmogodišnjaka, pomislio je. Začuvši brujanje motora, Kertis se okrenuo da mu mahne.

„Dobro bacanje, mališa. Fin lûk.“

„Malo sutra! Bacam *kô neka baba*, ali to je sve što mogu da izvedem s ovim košem.“ Dečak je ispružio loptu, osmotrivši je kao izdajnika, a onda je klimnuo glavom. Skot je spustio ključeve i aktovku, shvativši znak. Gracioznim pokretom uhvatio je traljavo prosleđenu loptu, hitnuo je ka košu i poentirao. *Frsss!* Kertis je zgrabio loptu i pokušao da učini nešto slično. Nevešto bačena i nedovoljno visoka, lopta je napravila lûk na dobrih pola metra ispod obruča. Dečak je izvio obrvu. „Vidiš?“

Skot je uhvatio odbijenu loptu. „Vidim. Sad shvatam da je trebalo da kupimo neki od onih stalaka s podesivim obručem kad smo tvoj stari koš poslali u penziju.“ Pokazao je glavom ka dotrajalom plastičnom košu koji je bio naslonjen na zid garaže. Ubacio je još jedan koš, a onda stao i raširio ruke. Dečak je potrčao k njemu i zagrlio ga oko struka. Skot je pomazio malenu glavu koja se naslanjala na njegov stomak, zapazivši kontrast između beline svoje šake i smeđe kože koja je provirivala ispod dečakove kovrdžave crne kose. Savio je glavu, priljubivši nos i usne uz Kertisovo teme i udahnuvši miris dečakačkog znoja i mičigenskog proleća.

„Nedostajećeš mi“, rekao je. Dečak je klimnuo glavom, još čvršće ga stegavši. Stajali su tako nekoliko trenutaka, ćutke se grleći, sve dok se

Kertis nije odmakao, prešao prljavom rukom preko suznih očiju i otrčao po loptu.

„Gde je Lori?“, doviknuo je Skot.

„U kuhinji. Pravi lazanje.“

Skot se blagonaklono osmehnuo. „Čime si to zaslužio?“

„Dobio sam plus od gospođice Keler jer sam se danas super ponašao.“ Pogledao je Skota u stilu *šta kažeš na to?*, i podigao ruku da baci kosku.

„Svaka čast. To ti je drugi plus za dva dana. Ako dobiješ još tri komada, u petak možeš duže da ostaneš budan.“

„Da, da jedemo kokice i gledamo filmove! Do *deset sati!*“ Tada je složio grimasu razočaranja. „Ali Lori takođe želi da gleda filmove, jer nam je to poslednji zajednički petak, pa moramo da odaberemo nešto što se sviđa *i ženama*. Bez eksplozija i takvih stvari.“

„Ali ćeš ipak ostati budan do deset?“

Dečakovo lice se ozarilo. „Da, *i njupaću kokice sve dok ne puknem.*“

„Onda zakucaj još tri plusa do kraja nedelje. Idem unutra da se javim Lori. Hoćeš da kasnije još bacamo?“

„Možda. Ali večeras moram da čitam. Tako je Lori rekla. I da vežbam matiš.“

Skot se osmehnuo, primetivši tobožnju ozlojeđenost na dečakovom licu. Kertisu su prijala pravila i očekivanja koja su vladala u domu Kofmanovih, ali bio je dovoljno veliki da shvati da to nije morao otvoreno da prizna. Skot je prihvatio igru. „Znaš, mališa, škola je izuzetno važna. Hajde, još malo se poigraj pa dođi na večeru.“

Pokupio je svoje stvari sa staze i krenuo ka ulaznim vratima. Iza leđa je začuo jedno glasno *U peršun!* Kertis je po svoj prilici ponovo omašio bacanje.

Zatvorivši vrata za sobom, spustio je ključeve na stočić u hodniku i duboko udahnuo: beli luk, paradajz, bosiljak, sir.

„Lor?“ pozvao je. „Ovde fantastično miriše.“

Spustio je aktovku i sagnuo se da osmotri olabavljen ekserčić koji je štrčao iz parketa, preteći da pocepa prvu čarapu koja stane na njega. Čušnuo ga je mesnatim krajem dlana i proverio ostatak hodnika. Prošlo je deset godina otkako je poslednji put išmirglao pod. Automatski je spustio ruku na krsta.

Lorina vizija kuće iz snova nije se baš uklapala u njihov nategnut budžet. Restauracija sto godina stare kolonijalne vile koja je vapila za ljubavlju uključivala je spisak neophodnih popravki koji se protezao na tri strane.

Duže od godinu dana tome je posvećivao svaki vikend i svako slobodno večer. To je bila cena useljenja u kuću o kakvoj je Lori oduvek maštala i kakvu je on želeo da joj pruži: prostrana starinska vila s drvenim podovima, masivnim policama i dva kamina. Kuća s karakterom kroz koju će, kako su se nadali, jednog dana trčkarati njihova dečica.

Prešao je dlanom preko zida u hodniku. Trebalo im je dva meseca samo da poskidaju sve slojeve tapeta. A onda, tu je bilo i krečenje – čitava kuća je bila okrečena istom neutralnom toplom bež bojom, pri čemu se u svakoj prostoriji nalazio po jedan „naglašen“ zid okrečen nekom smelom, upadljivijom bojom, odabranom posle brižljivog poređenja čitave palete različitih boja i nijansi. Posle toga su često u šali govorili da bi tipa iz farbarske radnje trebalo da ubace na spisak za božićne čestitke.

Stigao je do kuhinje i naslonio se na dovratnik. Njegova supruga je stajala pored šporeta, u blago povijenom položaju. I dalje je bio zatečen pogledom na njen ispupčeni profil. Nosila je istu odeću u kojoj je otišla na posao, ali je svoju talasastu plavu grivu vezala u konjski rep.

„Fantastično miriše“, ponovio je.

„Hej, stigao si. Nisam te čula.“ Lori je spustila laganje na šporet.

Krenuo je kroz kuhinju da je poljubi. „Koliko čujem, Kertis je danas bio dobar.“ Savio se iznad pleha i duboko udahnuo. „Mmm. Drago mi je što si rešila da ga častiš. Pravo da ti kažem, baš sam se uželeo laganja.“

Lori je napravila grimasu, spustivši ruku na stomak. „Drago mi je zbog vas dvojice. Ali ja ću morati da se uzdržim. Ne mogu da podnesem miris.“ Brzo je odmahнула rukom, primetivši zabrinutost na njegovom licu. „Ma, ništa strašno. Na pauzi za ručak smo izašli do onog novog restorana i naručili fatuš salatu, koja je bila malo masnija. A što se tiče Kertisa, nije bio baš tako dobar kao što misliš. Popričala sam s gospođicom Keler kad sam otišla da ga pokupim iz škole. Ove nedelje mu malo popušta zbog predstojeće promene. Samo je polovično ispunio njena očekivanja, ali je odlučila da ga ipak nagradi. Mislim da želi da mu ulije malo pozitivne energije jer strahuje da bi u suprotnom mogao da pukne do kraja nedelje.“

„Možda bi trebalo da zamolim gospođicu Keler da i meni pomogne da ne puknem“, rekao je Skot. Tiho uzdahnuvši, pomerio je zavesu na malom prozoru iznad sudopere i zagledao se u dečaka koji je igrao basket na kućnom prilazu, sve dok na leđima nije osetio dodir koji ga je podsetio kome bi trenutno trebalo da pokloni pažnju. Pustio je zavesu i okrenuo se ka Lori.

„Čudi me da si tako popustljiva“, rekao je. „Spremaš mu lazanje, mada nije ispunio sve zadatke?“ Čitave godine Lori je bila zadužena za sprovođenje discipline. Spustio je ruku na njen zaobljeni stomak. „Majčinstvo je uspjelo da te smekša, jelda?“

Lori je slegnula ramenima. „Svejedno bih to učinila, šta god da sam čula od gospođice Keler. Htela sam još jednom da mu spremim lazanje pre nego što ode. Sutra ću spremiti špagete, a posle ćemo zajedno da napravimo keksiće za desert. U četvrtak ćemo večerati domaću picu. U petak ćemo ponovo napraviti neki kolač, a ti bi u subotu mogao da baciš pljeskavice na roštilj. Rešila sam da ga ovih dana častimo onim što najviše voli. Mada sam bila u iskušenju da mu do poslednjeg dana dajem isključivo sveže voće i povrće, da ga napunim hranljivim sastojcima pre nego što se vrati tamo.“

Skot se blago žacnuo.

„Izvini“, rekla je.

„U redu je. Nema svrhe da se pretvaramo. Kad ode odavde, neće živeti u *Ricu*. Moramo da se suočimo s realnošću. I to je u redu – ili bar pokušavam da sebe ubedim da je tako, po sto puta dnevno u poslednjih nekoliko nedelja.“ Zatvorio je oči, kao da recituje mantru. „Sve će biti u redu. Čak i ako bude jeo samo hladne raviole iz konzerve i ako se bude kupao samo jednom nedeljno i ako se ponovo vrati svojim starim marifetlucima. Sve je bolje nego da bude razdvojen od majke. Čak i ako ga ona ne tera da radi domaći i ako ga šalje u školu bez doručka, za njega je najbolje da bude sa svojom mamom.“

„To je sušta istina“, procedila je Lori. U njenom glasu je nazreo primesu ozlojeđenosti. „Štaviše, ovog puta zvučiš kao da stvarno veruješ u to.“ Nije dodala reč „konačno“, mada je znao da je baš to mislila.

„Skoro“, rekao je. Lori je otvorila usta da kaže još nešto, ali on je osetio šta sledi, pa ju je preduhitrio. „Kad smo već kod toga, hvala ti što si danas otišla po njega. Izvini zbog iznenadne promene plana. Mogu li nekako da ti pomognem? Hoćeš da postavim sto?“

Upalilo je. Lori mu je pružila tri čaše i korpicu sa zemičkama, a onda je uzela escajj i papirne salvete i pvela ga ka trpezariji. „Nema potrebe da mi zahvaljuješ. Samo sam mislila da si ove nedelje Pitu prepustio treninge da bi mogao da provodiš više vremena kod kuće umesto da u poslednjem minutu zakazuješ sastanke s roditeljima. Zašto nisi zamolio tu ženu da sačeka do sledeće nedelje?“

Govorila je neobično ležernim tonom, u kome je prepoznao prekor uviđen u učtivost, što je njeno pitanje činilo još izazovnijim. Lori mu je često

postavljala slična pitanja. Zašto je svake subote ustajao u rane jutarnje sate i kretao ka centru Detroita, na pola sata vožnje od njihovog doma, kad je bar tog dana mogao malo duže da odspava? Zar nije shvatao da su klinci koji su pohađali subotnje časove dolazili tamo samo zbog besplatne pice? Zašto je preko leta svako večer provodio na zapuštenom terenu ispred škole igrajući basket s klincima kojima su ostali nastavnici jedva čekali da vide leđa, bar tokom dvomesečne pauze, ili da ih se potpuno otarase kad pređu u srednju školu?

Skot je pokajnički ispružio dlanove. „Znaš kako izgledaju ti termini za sastanke s roditeljima. Provedem tamo sat vremena čitajući *Sports illustrated* i moleći se da bar neko svrati. A kada se neko od roditelja konačno udostoji da pokaže zanimanje za vlastito dete, moram da budem tamo. Ako mu kažem da dođe sledeće nedelje, nemam nikakvu garanciju da će se stvarno pojaviti.“

„Nisi čudotvorac. Ne možeš sâm da spaseš sve učenike iz škole 'Frenklin.'“

„Znam. Nema šanse da doprem do svih. Tri godine je premalo za tako nešto.“ Šeretski se osmehnuo, nadajući se da će je to razoružati.

Lori je tiho uzdahnula, krenuvši nazad ka kuhinji. „Dobro znaš da ne govorim o tome.“ Pošao je za njom i prišao frižideru da uzme pivo. Otvorio je flašu i nasuo čašu vode iz česme. Njoj je pružio vodu, a on je podigao flašu. Lori se kucnula s njim, otpila jedan gutljaj i napravila grimasu, prislonivši ruku uz stomak.

„Jesi li sigurna da ti je dobro?“, upitao je.

Ponovo je uzdahnula. „Znaš kako to ide. Dovoljno je da pojedem samo jedan pogrešan zalogaj pa da patim čitavog dana.“

Skot je podigao pivo. „Nadajmo se da će ti u završnom tromesečju biti lakše.“ Završno tromesečje je nastupalo za dve nedelje. Termin za porođaj bio je 15. jula.

„Nadajmo se da će biti tako.“ Spustila je čašu na kuhinjski šank, zureći u nju. „Nikad nije pravo vreme da kažem ovako nešto, pa ni sada. Ali stvarno mislim da će nam biti bolje kad ponovo uzmemo svoj život u svoje ruke.“ Primitivši njegov izraz, brzo je dodala. „U stvari, ne nužno bolje, ali svakako lakše. Da pravo s posla dođemo kući, da sednemo i da se opustimo? Umesto da taksiramo, da spremamo užine, da proveravamo domaće zadatke i sve to.“

Skot se ponovo zagledao kroz prozor, ka dečaku koji se igrao na kućnom prilazu, ništa ne odgovorivši. On nije imao spisak stvari koje bi više voleo da radi nego da bude s Kertisom.